

The background of the cover features a large, abstract sculpture of a human figure from the back, with a textured, clay-like surface. The sculpture is positioned in the lower half of the frame. Above it, a network of dark, intersecting lines forms a web-like pattern against a bright blue sky. Several small, dark birds are perched on the horizontal arm of the sculpture. In the upper right corner, there is a white speech bubble containing the title and a dark blue rectangular box containing the organization's name.

JAARVERSLAG 2019

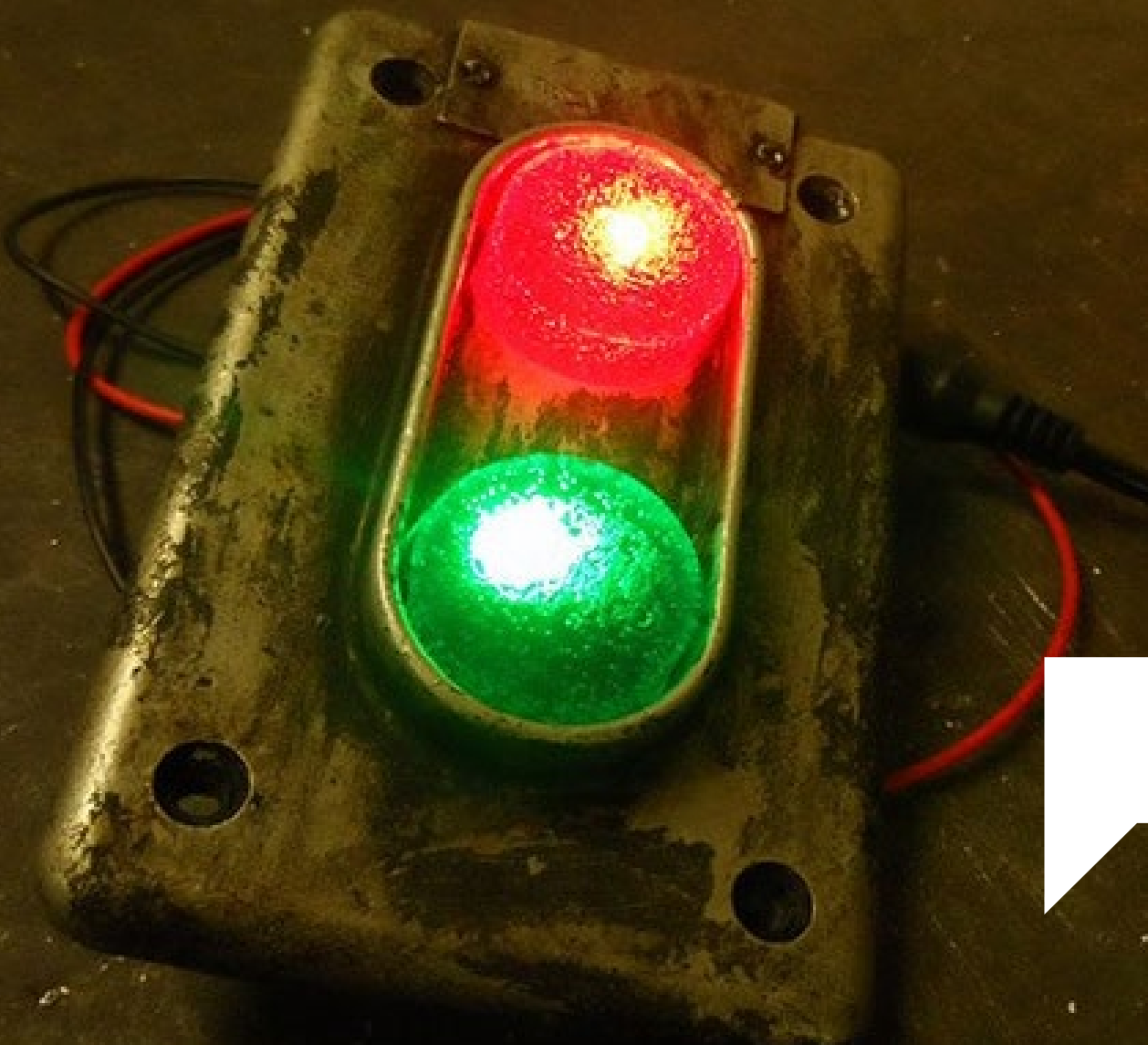
Interlokale
Vereniging
Kenniscentrum
Vlaamse Steden

Werkgroep O(mgeving) B(eleid)M(anagement) informatie

De werkgroep OBMi die in 2015 op initiatief van het secretarissenoverleg centrumsteden van start ging, vergaderde ook in 2019 zes keer, waarbij de verdere uitbouw van de stad in cijfers websites met omgevingsdata als rode draad door de werkzaamheden liep. Elke stad ontwikkelt een eigen databank maar het ontwikkelingstraject wordt gezamenlijk doorlopen, wat dit project voor de centrumsteden meteen ook tot een proces van capacity building maakt. Vele handen maken lichter werk is ook in dit project aan de orde. Er werd ingezet op het gezamenlijk ontwerpen van dashboards, ontsluiten van nieuwe datasets en het bouwen van thematische rapporten. Het document in bijlage geeft een overzicht van de werkzaamheden van de werkgroep in 2019.

JE VINDT HET OVERZICHT HIER.

ORBA staat voor Opvolging Realisatie BestuursAkkoord. Het is de tool waarmee de Stad Antwerpen, aan de hand van indicatoren, projecten en releases, de voortgang van verwezenlijkingen in het kader van het bestuursakkoord monitort. In het project ORBA onderzoekt het Kenniscentrum samen met geïnteresseerde steden of en hoe deze tool ook in andere steden zijn nut kan bewijzen. Daarbij wordt steeds uitgegaan van maximaal middelen, inzet en kennis delen.

Na een haalbaarheidsonderzoek in 2018 werd in 2019 een gezamenlijk ontwikkeltraject ingezet. In mei 2019 werd in pilootstad Mechelen een eerste versie van ORBA centrumsteden opgeleverd. Kort daarna kregen 7 andere steden en een OCMW hun eigen versie.

JE VINDT HET OVERZICHT HIER

Project ORBA

Een eerste studienamiddag met als thema 'het proces/werkwijze om het bestuursakkoord om te zetten in een strategische meerjarenplanning' vond plaats eind 2018. In een tweede workshop die plaatsvond op 24 mei presenteerden vier steden (Aalst, Genk, Mechelen en Roeselare) hun aanpak bij het opmaken van het strategisch meerjarenplan. We vroegen de steden die presenteren maximaal de antwoorden op de vragen die vooraf door de andere steden en VGC ingeleverd werden, te integreren. Aan het einde van de workshop werd gevraagd een vervolgworkshop te organiseren rond het thema 'indicatoren'. Die workshop ging door op 4 september. Tijdens twee uitgebreide presentaties gingen Antwerpen en Gent verder in op de uitdaging van het kiezen van bruikbare indicatoren voor de opvolging van de strategische meerjarenplanning.

JE VINDT HIER DE
PRESENTATIES VAN 24 MEI

EN HIER DIE VAN
4 SEPTEMBER

Workshops 'Strategische meerjarenplanning en indicatoren'

Workshops datawarehouse

Een datawarehouse kan omschreven worden als een virtueel magazijn met dossierkasten. Elke dossierkast bevat laden met daarin telkens een reeks samengestelde dossiers die bewust en gestructureerd zijn samengesteld. Bij het opbouwen en ontwikkelen van zo een magazijn dienen veel bouwstenen en aandachtspunten in rekening gebracht te worden om tot een succesvolle implementatie te leiden. In de voorgaande jaren werd tijdens acht workshops aan de hand van oefeningen in elk van de deelnemende steden ingegaan op de belangrijkste bouwstenen voor de uitbouw van een datawarehouse. In 2019 organiseerde het Kenniscentrum Vlaamse Steden twee workshops waarin de koppeling van gegevens uit ORBA, de tool voor het inhoudelijk Opvolgen van de Realisatie BestuursAkkoord en financiële gegevens met betrekking tot de opvolging van de doelstellingen centraal stonden.

JE VINDT DE PRESENTATIES
VAN DE WORKSHOP HIER

Schillenboek

In het Schillenboek worden gemeentelijke processen waarin informatie over gebouwen een (belangrijke) rol speelt geïnventariseerd en gedocumenteerd. Bedoeling is om per gemeentelijk proces een handzame fiche op te stellen waarin best practices worden beschreven, een ideaal gegevensmodel wordt gezocht en de interactie met een centraal Vlaams gebouwenregister wordt gedocumenteerd.

Na het uitwerken van een methodiek voor het beschrijven van gebouw gerelateerde processen in 2017 en opstart in 2018 werden in 2019 de eerste fiches van de geïnventariseerde processen opgeleverd: in- en uitschrijven van bewoners, ambtshalve inschrijving en uitschrijving en leegstaande woningen. In het najaar van 2019 werd in samenwerking met Informatie Vlaanderen een aanzet gemaakt voor een schillenfiche Omgevingsvergunning.

JE VINDT HIER
DE AFGEWERKTE
FICHES

EN HIER EEN
OVERZICHT VAN DE
WERKING

The background of the entire page features two women. The woman on the left is in profile, wearing a light blue tank top and holding a smartphone. She has a large cardboard box on her head. The woman on the right is partially visible, wearing a pink top, also with a cardboard box on her head. The background is a solid light blue.

Workshops GDPR – Meer dan een dataregister

Op 25 mei 2018 trad de General Data Protection Regulation (GDPR) in heel de Europese Unie in werking. Die datum ligt ondertussen al even achter ons, maar heel wat stedelijke IT-verantwoordelijken, belast met het implementeren van deze GDPR, worden ook na die datum geconfronteerd met vragen en onduidelijkheden. Daarom organiseerde het Kenniscentrum Vlaamse Steden in 2019 drie workshops voor stedelijke GDPR-verantwoordelijken.

**JE VINDT HIER
MEER INFORMATIE**

Om een beter zicht te krijgen in de verhuismotieven wordt vanuit het Steunpunt Wonen een instrument ontwikkeld om verhuizers van en naar de stad te bevrage. Voor dit onderzoek werd door het Steunpunt Wonen in samenspraak met de steden Aalst, Antwerpen, Kortrijk, Roeselare en Sint-Niklaas een methodiek en instrumentarium uitgewerkt. Getrokken door stad Aalst werd in 2019 een opdrachtcentrale opgericht voor de uitvoering van een survey bij stadsverlaters en -toekomers.

JE VINDT HIER MEER INFORMATIE

Onderzoek stadsverhuizers

Smart Flanders

Vlaams minister voor Binnenlands Bestuur Liesbeth Homans lanceerde op 1 januari 2017 Smart Flanders, een ondersteuningsprogramma dat door onderzoekers van imec uitgevoerd werd en liep tot eind 2019. De Vlaamse overheid ondersteunde daarmee de 13 centrumsteden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor Brussel in hun ontwikkeling tot smart cities. Smart Flanders deed dit door te focussen op real-time open data en gedeelde referentiemodellen en was erop gericht samenwerking tussen steden en actoren uit de quadruple helix te stimuleren. Het Kenniscentrum participeerde ook in 2019 actief aan dit programma via deelname aan de stuurgroep, de datapiloten 'Toegankelijkheid' en 'Drukke in de stad' en de werksessies 'Datapublicatie'.

JE VINDT HIER MEER INFORMATIE
OVER DE WERKZAAMHEDEN IN 2019

IN HET BEGIN
MOEST IK ALLES
ALLEEN DOEN

Speerpuntenprogramma

Geïnspireerd op de Nederlandse Smart City Strategie en de Agenda Stad onderzoekt het Kenniscentrum in de stuurgroep Smart Portraits samen met de steden de haalbaarheid van een speerpuntenprogramma Smart Cities. Aan de hand van een uitgebreide vragenlijst werd op zoek gegaan naar een gezamenlijk gedragen thema voor een One Issue City Deal. Uiteindelijk werd gekozen in het najaar van 2019 het thema automatische rechten te verkennen. Per stad werd een stand van zaken opgesteld om zo uiteindelijk te komen tot een gedeelde scope en aanpak voor een City Deal.

**JE VINDT HIER MEER
INFORMATIE OVER HET
SPEERPUNTENPROGRAMMA.**

Op 11 en 12 september organiseerde het Kenniscentrum in het kader van het programma 'Smart Cities' samen met de gemeente Eindhoven een werkbezoek aan de stad. De eerste dag werd de smart city werking van de stad uitgebreid toegelicht. We keken naar het DNA van de stad, strategie, city deals en de relatie met zowel Europa als de stadsregio. De tweede dag bezochten de deelnemers een aantal inspirerende slimme stadsprojecten.

**BEKIJK HIER HET VOLLEDIGE
PROGRAMMA EN DE LIJST MET
DEELNEMERS.**

Smart Cities werkbezoek aan Eindhoven

De Vlaamse overheid voorzag met de eerste City of Things – oproep 4 miljoen euro om alle Vlaamse steden en gemeenten de kans te geven slim aan de slag te gaan met smart city-toepassingen: slim parkeren, gezondheidszorg op afstand, efficiënt energieverbruik.... In overleg met de centrumsteden opteerden we voor het indienen van drie voorstellen waarin telkens een aantal centrumsteden /VGC participeren. De uitvoering van de projecten is gestart eind vorig jaar. 2019 werd volledig besteed aan de uitvoering van de projecten. De 3 projecten zijn databroker (trekker Gent), ANPR-camera's (trekkers Turnhout en Mechelen) en de creatie van open (IoT) data awareness bij lokale overheden (trekker Leuven).

JE VINDT DE 3 WEERHOUDEN
PROJECTEN HIER.

**Oproep VLAIO
- City of Things -
Slimme steden en
gemeenten**

Stadsgenoten

‘Stadsgenoten’ verwijst naar het meerjarig traject van het Kenniscentrum dat focust op het stedelijk samenleven in diversiteit. Na de opmaak van een startnota vorig jaar, stelden we onze lens af op de stadsorganisaties zelf. Een fase waarin we enerzijds wensten te weten te komen met welke kwesties de steden het meest worstelen: waar is er nood aan, waarop blijft het haken, wat wringt,... Anderzijds wensten we hedendaagse praktijken en tools die goed lijken te werken en beloftevol zijn, exploreren. In de tweede helft van 2019 trok het Kenniscentrum naar alle centrumsteden en de VGC, we voerden 42 gesprekken - waarvan 28 thematische groepsgesprekken - met zowel frontlijnwerkers als algemeen directeurs en leden van het managementteam.

JE VINDT HIER HET RAPPORT.

Er was naar aanleiding van het verkennend onderzoek 'Toekomstgericht herbestemmen' erg veel vraag naar hoe steden/ VGC zich intern organiseren bij herbestemmingsprojecten van onroerend erfgoed. We selecteerden drie steden omwille van uiteenlopende goede praktijken: Leuven, Antwerpen en Turnhout. Eind vorig jaar beet de stad Leuven de spits af, op 2 april nam Antwerpen de tweede studievoormiddag voor haar rekening. Volgend jaar rondt Turnhout de reeks af.

JE VINDT HIER DE PRESENTATIES

Studiedag interne stedelijke organisatie herbestemmingsprojecten

Op 7 november organiseerde het Kenniscentrum Vlaamse Steden in samenwerking met de stad Leuven en Miss Miyagi een studiedag over alternatieve ontwikkelings- en financieringsmodellen voor moeilijk te herbestemmen erfgoed. In opdracht van de stad Leuven onderzocht Miss Miyagi op basis van Leuvense praktijkvoorbeelden hoe erfgoedpanden een nieuw gebruik kunnen krijgen en hoe de markt en commons hierin kunnen bijdragen. Alle lokale besturen konden deelnemen aan het voormiddagdeelte, het namiddagdeelte was gereserveerd voor de centrumsteden en VGC.

JE VINDT HIER DE PRESENTATIES EN
HET DRAAIBOEK

Studiedag 'Alternatieve ontwikkelings- en financieringsmodellen moeilijk te herbestemmen erfgoed'

Project 'Van leegstaande naar verweven werklocaties'

Het ontwikkelen en ondersteunen van een verwevingsbeleid is vandaag een expliciete doelstelling voor het ruimtelijk-economisch beleid. In samenwerking met het Kenniscentrum Vlaamse Steden en de VVSG is het Agentschap Innoveren & Ondernemen op zoek gegaan naar een manier om het al verrichtte werk te kapitaliseren en de lokale competenties te versterken. Die zoektocht resulteerde in twee projecten met een looptijd van telkens drie jaar. Verweving I startte in 2018 en is alleen gericht op centrumsteden, verweving II startte in 2019 en heeft alle steden en gemeenten als doelgroep.

**JE VINDT HIER ALLE
INFORMATIE OVER
OPROEP I EN II.**

Het vinden van zinvolle en betaalbare bestemmingen voor kerken ligt niet voor de hand. Bovendien is het belangrijk dat transformaties van kerken niet alleen doordacht maar ook op een gevoelige en kwalitatieve manier gebeuren. Vaak rijzen twijfels over de realiteitszin, haalbaarheid en duurzaamheid van ideeën. Het Projectbureau 'Herbestemming Kerken' onderzoekt aan de hand van ontwerpen en financiële simulaties of het project op een kwalitatieve en verantwoorde manier te realiseren valt. Gemeentebesturen en kerkbesturen kunnen op basis daarvan gefundeerde beslissingen nemen. De website werd ook dit jaar weer aangevuld met 30 cases.

JE VINDT HIER
EEN OVERZICHT
VAN IN 2019
BEGELEIDE
DOSSIERS

HIER DE
EINDRAPPORTEN
VAN DE
AFGERONDE
DOSSIERS

EN HIER DE
WEBSITE
HERBESTEMDE
KERKEN

**Lokale begeleidingstrajecten
haalbaarheidsonderzoeken
herbestemming parochiekerken**

De energieprestaties van gebouwen in België zijn ondermaats in vergelijking met het Europese gemiddelde. De renovatiestrategieën 2050 van Vlaanderen en Wallonië streven nochtans ambitieuze klimaatdoelstellingen na voor residentiële gebouwen. Willen we die klimaatdoelstellingen halen, is een doorgedreven verbetering dus noodzakelijk. Daartoe werd het project BE REEL! - een LIFE geïntegreerd project – opgestart. Het Kenniscentrum Vlaamse Steden staat binnen het project in voor de organisatie van een groot disseminatieprogramma voor de lokale besturen in België. In 2019 werden 2 meet-ups georganiseerd om de noden en behoeften aan kennis en informatie bij de lokale besturen in kaart te brengen.

JE VINDT HIER DE PRESENTATIES EN
VERSLAGEN WERKTAFELS

Life+ Integrated Projects Climate Action: project BE-REEL!

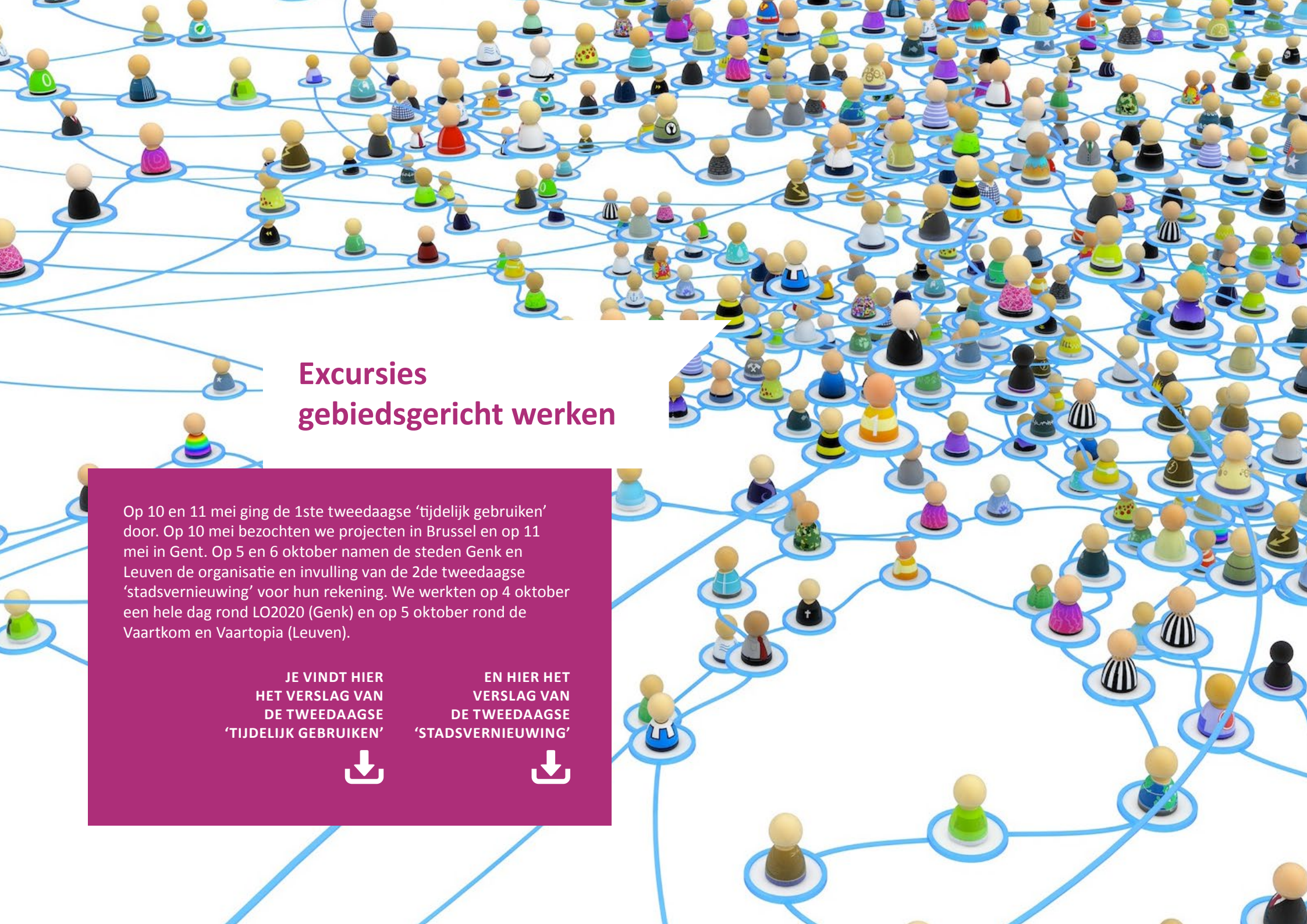
Heel wat Europese steden werken vandaag in partnerschap met hun centrale overheid en spelen in toenemende mate een doorslaggevende rol in de ontwikkeling van hun regio/land.

Ook de Vlaamse centrumsteden hebben dat potentieel. Eén op vier Vlamingen woont in een centrumstad. De steden zijn en blijven hefboomen voor economische groei en tewerkstelling. Een kwart van de nieuw opgerichte ondernemingen is er gevestigd. Liefst de helft van alle jobs in de kennisintensieve en creatieve sector bevindt zich in de centrumsteden. Ze vormen daarmee een bron van welvaart en welzijn voor heel Vlaanderen. Het burgemeestersoverleg van de 13 centrumsteden keurde op 12 maart een memorandum goed waarin ze de aantredende Vlaamse Regering vragen de Vlaamse steden tegemoet te treden als partners en medestanders en hun verwachtingen en aanbevelingen grondig te bestuderen en fors te ondersteunen.

Memorandum regionale verkiezingen 2019

JE VINDT HIER HET MEMORANDUM

Excursies gebiedsgericht werken

Op 10 en 11 mei ging de 1ste tweedaagse 'tijdelijk gebruiken' door. Op 10 mei bezochten we projecten in Brussel en op 11 mei in Gent. Op 5 en 6 oktober namen de steden Genk en Leuven de organisatie en invulling van de 2de tweedaagse 'stadsvernieuwing' voor hun rekening. We werkten op 4 oktober een hele dag rond LO2020 (Genk) en op 5 oktober rond de Vaartkom en Vaartopia (Leuven).

JE VINDT HIER
HET VERSLAG VAN
DE TWEEDAAGSE
'TIJDELIJK GEBRUIKEN'

EN HIER HET
VERSLAG VAN
DE TWEEDAAGSE
'STADSVERNIEUWING'

Thematische screening beleidsnota's

Bij het aantreden van een nieuwe regering maken de ministers in beleidsnota's hun beleidsintenties kenbaar voor de hen toegewezen bevoegdheden. Het Kenniscentrum heeft voor een aantal thema's die belangrijke linken hebben met de programma's van het Kenniscentrum thematische screenings gemaakt dwars door alle beleidsnota's heen.

JE VINDT HIER DE
THEMATISCHE SCREENINGS

START

Het Kenniscentrum als gesprekspartner voor de Vlaamse Regering en de minister bevoegd voor stedenbeleid en haar administratie

Het Kenniscentrum werkte ook in 2019 op diverse wijzen samen met de Vlaamse overheid. Met minister Homans, bevoegd voor stedenbeleid, en haar administratie was er sprake van een bevoorrechte relatie wat resulteerde in de uitbouw van een structureel overleg. Daarnaast werd het Kenniscentrum uitgenodigd om deel te nemen aan een aantal initiatieven van de Vlaamse overheid. In de mate dat die verband hielden met de programma's uit het meerjarenprogramma 2017-2021 ging het Kenniscentrum op die uitnodigingen in. Meer algemeen volgde het Kenniscentrum de ministeriële initiatieven op het niveau van de Vlaamse Regering die raakpunten vertoonden met programmasporen uit dit meerjarenplan.

JE VINDT HIER EEN OVERZICHT.

Communicatie

Door de veelheid aan partners en thema's in het stedelijk veld is het voor de Vlaamse steden niet altijd eenvoudig om in de enorme stroom informatie hoofd- en bijzaak van elkaar te onderscheiden. Het Kenniscentrum wil hen daarom ondersteunen bij het filteren en structureren van deze informatietoevloed. Via uiteenlopende digitale instrumenten wil het Kenniscentrum daarnaast ook zelf actief communiceren met haar verschillende partners en stakeholders.

**JE VINDT HIER EEN
OVERZICHT VAN ALLE INITIATIEVEN.**

Sinds 2016 brengt het Kenniscentrum wekelijks een studie, publicatie of boek onder de aandacht rond maatschappelijke/stedelijke vraagstukken of beleidsopgaven.

JE VINDT HIER
DE OOGST VOOR 2019

**Het veranderde
speelveld vraagt een
andere overheid**

The background of the entire page is a dense, out-of-focus pile of colorful 3D numbers. The numbers are in various colors including purple, blue, green, yellow, and pink, and are scattered across the frame, creating a vibrant and abstract pattern.

Afrekening 2019

Het Kenniscentrum heeft in 2019 haar werking gefinancierd met een budget van 371.724,19 euro. Je vindt hier de afrekening

JE VINDT HIER DE
AFREKENING.

Colofon

redactie Kenniscentrum Vlaamse Steden

Vormgeving Zeppo

foto's foto's Coverbeeld: © Griet Ceelen
Pagina 2: © www.aljanh.net
Pagina 3: © www.brainsprops.com
Pagina 4: © Martijn ten Napel
Pagina 5: © www.managementsite.nl
Pagina 6: © Dennis Wojtkiewicz
Pagina 7: © 123rf.com
Pagina 8: © Sunny studio
Pagina 9: © www.performanceconsulting.nl
Pagina 10: © @somchaij
Pagina 11: © 2020 - HESTA
Pagina 12: © TU/e LightHouse
Pagina 13: © www.preiserfiguren.de
Pagina 14: © Stad Antwerpen
Pagina 15: © hal5
Pagina 16: © shutterstock.com
Pagina 17: © Griet Ceelen
Pagina 18: © 8desk.com
Pagina 19: © dbcommedia.com
Pagina 20: © shutterstock.com
Pagina 21: © photolibrary.jp
Pagina 22: © Screen Beauty
Pagina 23: © shutterstock.com
Pagina 24: © fotocommunity.de
Pagina 25: © mis.com.mk

Er is geen moeite gespaard om de auteursrechten van het fotomateriaal te traceren, wanneer u echter denkt rechthebbende te zijn gelieve dan de uitgever te contacteren.

v.u. Linda Boudry, Kenniscentrum Vlaamse Steden
Bischoffsheimlaan 1-8 – 1000 Brussel